

En de vernieuwing...?

Drie honden in een mand en maar één bak voer. Het zal bij de huidige financieel-economische situatie touwtrekken worden binnen het kabinet om iets binnen te halen voor de achterban. Om die reden is het verstandig een akkoord en een regeringsverklaring af te geven die gespeend zijn van verwachtingen waarvan het onzeker is of ze kunnen worden waargemaakt. Bovendien leert de ervaring dat je in Nederland niet met grote plannen en visies moet komen, tenzij het om waterstaat gaat. Grootse aankondigingen roepen weerstand op en daarmee bij voorbaat hun eigen mislukking.

Je moet dus maar hopen dat er mensen binnen het kabinet zijn die zich bewust zijn van de noodzaak tot vernieuwing. Nederland heeft in menig opzicht een achterstand opgelopen en vernieuwing moet de eerste prioriteit zijn. Mij beperkend tot de economische sector zou ik de volgende punten willen noemen.

Ten eerste moet er worden gewerkt aan een mentaliteitsverandering. Hierbij kan worden aangehaakt bij de globaliseringsdiscussie van de vorige bewindslieden van het ministerie van Economische Zaken. Nederlanders hebben een obsessie voor sociale gelijkheid en zien vaak niet wat dat kost. De keuze tussen welvaart en gelijkheid is natuurlijk een politieke waarover een econoom geen uitspraak moet doen. Wel moet men zich realiseren dat het benadrukken van gelijkheid een prijs heeft.

Mijn tweede prioriteit zou zijn een massale zelfstandiging en privatisering van overheidsbedrijven. De redenen zijn bekend. Nederland is voor bijna de helft nog een Stalinistisch land en daarmee een gemakkelijk doelwit voor Aziatische concurrenten. Oost-Europa is bezig ons in te halen als free enterprise-gebied.

Prioriteit drie zou zijn een belastinghervorming in die zin dat vermogensbelasting en de 60%-schijf worden afgeschaft. Bomhoff heeft hier overtuigend over geschreven waardoor ik argumentatie achterwege mag laten¹.

Ontslagrecht en versoepeling van het minimumloon, of een maatregel waarmee mensen met een uitkering legaal kunnen bijverdienen, is de volgende prioriteit. Economen berekenen voortdurend dat dat ongeschoolde oudere werklozen een kans van vrijwel nul hebben op de arbeidsmarkt. Als ondernemer zeg ik dat mijn bedrijf 20% meer mensen zou aannemen als de ontslagregels soepeler waren en als de wig kleiner was. Die 20% leveren in mijn geval twee arbeidsplaatsen op, waarmee het vaderland niet is gered, maar ik weet zeker dat er veel mkb-bedrijven zijn die hetzelfde zouden doen en dat telt snel op.

Onderwijs is een andere prioriteit. De aansluiting van onderwijs en bedrijfsleven is, ondanks alle aanbevelingen, slecht en hier is nog veel werk te doen, deels ook in de sfeer van mentaliteitsverandering. Het ministerie van EZ heeft het T&U-programma

gericht op verbetering van de samenwerking van bedrijven met kennisinstellingen. Bij het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij loopt een programma voor modernisering van de kennisinfrastructuur. Dergelijke initiatieven moeten gesteund en uitgebreid worden.

Last but not least, de technologiesteun moet blijven. DAF en Fokker hebben laten zien dat met een overheidsimpuls industrie behouden kan blijven. Men moet hier natuurlijk voorzichtig mee omgaan maar het is bewezen dat het op een verantwoorde manier kan, het effect is groot, en we moeten verder niet bang zijn ons aan koud water te branden.

Er zijn meer punten op te noemen, maar ik wil ook nog aandacht besteden aan een onderwerp dat eigenlijk niet in dit blad thuishoort. Het is voor het eerst dat D66 als volwaardige partij aan een kabinet deelneemt en het afbreukrisico is groot omdat D66 niet, zoals andere partijen, wortelt in een zeker volksdeel. Het is daarom aan te raden dat D66 het pragmatisme als principe aanvult met andere wortels, enerzijds met humanisme zoals dat in de vooroorlogse politiek gestalte kreeg in de Vrijzinnig Democratische Bond, anderzijds in de vernieuwingsbeweging van de late jaren zestig. Het wordt tijd voor een echt beginselprogramma, de jaren negentig zijn immers de jaren van de verdieping.

J.G. Wissema

1. E.J. Bomhoff, *Een Haagse lente*, Bedrijfskundige Signalen, Academic Service, 1994.